

Motion till riksdagen 2024/25:889

av **Magnus Manhammar (S)**

Statligt ansvar för ekologisk märkning och certifiering i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studera eventuella fördelar med ett statligt ansvar för ekologisk märkning och certifiering i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den danska modellen för ekologisk märkning och certifiering av produkter bygger på partnerskap mellan politiker, tjänstemän och lantbruks- och livsmedelsbranschen. Just detta partnerskap har bidragit starkt till att Danmark har en stor ekologisk sektor som både ger fler arbetstillfällen, exportmöjligheter och ökade skatteintäkter. Den danska modellen står på flera ben: målsättningar, regelutveckling, certifiering. Liknande är fullt möjligt att göra i Sverige. En del finns redan på plats. Sverige har en hög andel både produktion och konsumtion ekologiskt idag och ekosektorn har goda möjligheter att växla upp och fungera som en katalysator för ökad konkurrenskraft och stärkt hållbarhetsarbete i svensk lantbruks- och livsmedelssektor som helhet.

Målsättningar: I Danmark finns det en bred politisk majoritet bakom målen för ekologisk produktion och konsumtion, samt att det satsas specifika resurser för främjande av den ekologiska produktionen och marknadens specifika behov – som en självklar del av samtida satsningar på konkurrenskraft och hållbarhet i stort. Politiker i Danmark från alla läger inser att en ökad mervärdesproduktion hjälper dem att nå miljömål och att det stärker marknaden i form av ökade försäljningsintäkter såväl nationellt som på export, som i högre grad stannar och omsätts nationellt. Detta borde vara en självklarhet även i Sverige, som har en så stor andel svensk ekoproduktion.

Regelutveckling: I Danmark äger staten den ekologiska märkningen. Sverige har en annan modell med Krav som är Sveriges mest kända och etablerade miljömärkning för mat. Här är den viktig för den svenska ekomarknaden och där Kravekologiskt står för

högre ambitionsnivå än EU-lövet för ekologiskt och går längre än svensk lagstiftning på såväl miljö- som klimat- och djurskyddsområdet. Men, Sverige har också den gemensamma EU-märkningen och alla Kravs regler baseras på den EU-gemensamma lagstiftningen. Detta arbete och hela marknadens arbete med att utveckla ekologiska produkter försvåras idag kraftigt av att det inte finns ett samlat arbete med att tolka och implementera EU-lagstiftningen för ekologiskt till svenska förhållanden. I Danmark (och många andra EU-länder) görs detta tolkningsarbete av myndigheterna – i samråd med expertis i branschen. Liknande borde också Jordbruksverket ha i uppdrag att göra i Sverige. Då hela den komplexa EU-lagstiftningen för ekologiskt i Sverige läggs på branschen att själva tolka och ta fram riktlinjer för företagen innebär det att svenska lantbruk och livsmedelsföretag har avsevärt sämre förutsättningar att utvecklas på den viktiga mervärdesmarknaden för ekologiskt än motsvarande företag i andra länder, vilket direkt inverkar på konkurrenskraften i hela den svenska livsmedelskedjan.

Certifiering: Eftersom att staten äger märkningen i Danmark så behöver lantbrukare och livsmedelsförädlare inte betala någon kontrollavgift. I Sverige ligger kontrollavgifterna på flera tusen om året för varje enskild lantbrukare, och riskerar att vara ett kännbart hinder även hos förädlingsföretag, särskilt med diversifierad produktion av flera olika produkter. Om en lantbrukare till exempel både odlar och förädlar så behöver lantbrukaren betala flera olika certifieringsavgifter. Eftersom att danska staten står för dessa avgifter så blir den danska ekomaten billigare, vilket leder till ytterligare en konkurrensfördel för dansk ekomat. I förlängningen kan det innebära mer import av dansk ekomat i Sverige, då den blir billigare än den svenska ekomaten. Även om vi fortsätter med den svenska modellen med privata certifieringsbolag är det värt att se över möjligheten att svenska staten står för de kostnaderna med direkt ersättning till certifieringsbolagen, så att det blir en gratis tjänst för lantbruk och livsmedelsföretag, precis som t.ex. rådgivning till lantbrukare kan vara idag.

Genom att införa en modell liknande den i Danmark så blir det enklare att nå de svenska miljömålen, det stärker exporten, det ger fler arbetstillfällen och bidrar till en högre självförsörjning.

Magnus Manhammar (S)